

Pomoč pri mednarodnem sodelovanju na kazenskem področju za sodnike in državne tožilce v pravosodju

Evropska pravosodna mreža in Eurojust

Kaj lahko naredimo za vas?

6. maj 2014

Uvod

Dokument pred vami je rezultat skupnih prizadevanj posebne mešane delovne skupine EPM in Eurojusta. Namen dokumenta je pomagati sodnikom in državnim tožilcem v pravosodju, da izberejo, ali naj se pri posameznem primeru obrnejo po pomoč na EPM ali Eurojust. Poleg tega je namen dokumenta zagotoviti, da se EPM in Eurojust ukvarjata s primeri iz svoje pristojnosti, tako da ne pride do podvajanja dela in se zagotovita čim večja stroškovna in časovna učinkovitost.

V dokumentu se sodnikom in državnim tožilcem v pravosodju v državah članicah predstavljajo storitve in oblike pomoči v mednarodnem sodelovanju v kazenskih zadevah, ki jih lahko nudita EPM in Eurojust. Opisan je tudi Eurojustov sistem nacionalnih koordinacij.

Dokument ne nadomešča nacionalnih predpisov ali smernic glede izmenjave primerov z EPM in Eurojustom.

I Kaj je Evropska pravosodna mreža?

Evropska pravosodna mreža (EPM) je mreža nacionalnih kontaktnih točk, katere namen je olajšati sodelovanje med pravosodnimi organi v kazenskih zadevah.

Nacionalne kontaktne točke so aktivni tožilci, preiskovalni sodniki ali druge osebe, ki se skoraj izključno ukvarjajo z vprašanji mednarodnega pravosodnega sodelovanja. Posamezna država članica določi nacionalne kontaktne točke tako, da izbere centralne ali druge organe, odgovorne za mednarodno sodelovanje na področju pravosodja, in sicer za splošne zadeve in določene oblike hujših kaznivih dejanj kot so organizirani kriminal, korupcija, trgovina z drogami ali terorizem. EPM je sestavljena iz več kot 300 nacionalnih kontaktnih točk v 28 državah članicah. Vsaka država članica mora izmed svojih kontaktnih točk izbrati eno in jo določiti za nacionalnega korespondenta. Vsaka država članica imenuje tudi korespondenta za orodja, ki je odgovoren za elektronska orodja EPM.

Sekretariat EPM, s sedežem v Haagu, je administrativni organ EPM. Naloga sekretariata je zagotoviti tesno sodelovanje med Eurojustom in EPM, zato deluje v sestavi osebja Eurojusta, vendar kot ločena enota. Sekretariat EPM je, med drugim, odgovoren tudi za podporo nacionalnim kontaktnim točkam pri izvajanju njihovih nalog, ter za postavitve, vzdrževanje in nadgrajevanje spletne strani EPM in elektronskih orodij ter splošno administracijo EPM.

Podrobnejše informacije o sekretariatu EPM so na voljo na naslednji povezavi: http://www.ejncrimjust.europa.eu/ejn/EJN_Secretariat.aspx. Za informacije se lahko obrnete tudi neposredno na sekretariat EPM: ejn@eurojust.europa.eu.

Kaj lahko v Evropski pravosodni mreži naredimo za vas?

Če potrebujete pomoč EPM, se obrnite na kontaktno točko v svoji državi ali kontaktno točko v državi, ki jo zadeva vaš primer. Podrobnejše informacije o kontaktnih točkah najdete na zaprtem delu spletne strani EPM - <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/>. Podatke za dostop dobite pri svojih pristojnih organih.

Na EPM se obrnite v naslednjih primerih:

- ***Želite najti pristojne organe v tujini in vzpostaviti neposredno komunikacijo***

Na spletni strani EPM, www.ejn-crimjust.europa.eu, najdete elektronski Atlas zahtev za medsebojno pravno pomoč (MPP) in Atlas evropskega naloga za prijetje (ENP). S pomočjo obeh atlasov boste dobili naslove in

telefonske/faks številke pristojnih organov v drugih državah. Temeljni razdelki obeh atlasov so prevedeni v vse uradne jezike Evropske unije. Če ne najdete kontaktnih podatkov, ki jih iščete v atlasu, se lahko obrnete na kontaktno točko EPM v svoji državi članici, ki vam bo takoj posredovala podatke. Seznam kontaktnih točk EPM je iz varnostnih razlogov zaščiten z geslom, vendar imajo kontaktne točke EPM v vaši državi članici dostop. Če torej potrebujete pomoč pri vzpostavljanju stikov z EPM v kaki drugi državi članici je najbolje, da se obrnete na eno izmed kontaktnih točk EPM v svoji državi.

- ***Potrebujete pomoč pri sodelovanju med pravosodnimi organi***

Če potrebujete informacije o pogojih, ki jih morate izpolniti, da v konkretnem primeru prejmete pomoč iz druge države članice, se lahko obrnete na kontaktne točke v svoji državi ali izberete ustrezno stran na spletnem mestu EPM:

- ✓ če izdajate zaprosilo za pravno pomoč in potrebujete podrobnejše informacije o pravnih zahtevah po predpisih zaprosene države članice ali o formalnostih pri uporabi člena 4 EU konvencije o MPP iz leta 2000. *Kompendij* na spletnem mestu EPM vam daje možnost, da ustvarite elektronsko različico zaprosila za pravno pomoč;
- ✓ če v izvedbeni fazi zaprosila potrebujete dodatne informacije ali hočete zagotoviti, da se zaprosilo tudi ustrezno izvede;
- ✓ v primeru zamude ali če se zaprosilo ne izvaja, lahko preverite stanje izvajanja v zaproseni državi članici oziroma pospešite izvajanje s posredovanjem nacionalne kontaktne točke; ali
- ✓ če izdajate ENP, lahko uporabite obrazec, ki ga najdete v razdelku za ENP na spletnem mestu EPM, kjer boste našli tudi informacije o stanju izvajanja ENP, koristne informacije glede obrazcev, deklaracij in obvestil iz različnih držav članic;
- ✓ če nujno potrebujete informacije o ENP ali primerih MPP v zelo kratkem roku;
- ✓ če potrebujete informacije o stanju izvajanja pravnih instrumentov EU s področja pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah ali o konkretnih dokumentih (npr. obvestilih, priročnikih, poročilih o ocenjevanju), jih boste dobili v knjižnici EPM na naslovu:

<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories.aspx>

- ***Želite izboljšati izmenjavo informacij med pravosodnimi organi***

Kontaktne točke EPM so aktivni tožilci ali preiskovalni sodniki, ki vam pogosto lahko hitro posredujejo informacije o preiskavah ali postopkih v teku in drugih izidih, pridržanih osebah, obdobjih pridržanja in sodnih sklepih v posameznem primeru. Že s to izmenjavo informacij se boste lahko včasih izognili potrebi po pošiljanju zaprosila. Če potrebujete takšne informacije za svoje preiskave ali sodne postopke, zlasti pa v nujnih primerih, če to dovoljuje vaša zakonodaja, stopite v stik z domačo kontaktno točko EPM, navedite razlog, zaradi katerega potrebujete informacije, ter na kratko opišite predkazenski ali kazenski postopek.

- ***Potrebujete informacije o preiskovalnih ukrepih***

Na spletnem mestu EPM boste v Belgijski kartoteki našli opis nacionalnih predpisov glede preiskovalnih ukrepov na področju MPP. Če potrebujete več informacij, lahko svoje vprašanje vedno naslovite na nacionalne kontaktne točke EPM.

II *Kaj je Eurojust?*

Eurojust je organ Evropske unije, ustanovljen leta 2002, katerega namen je spodbujati in izboljšati usklajevanje in sodelovanje med pristojnimi organi v državah članicah v boju proti hujšim oblikam čezmejne kriminalitete kot so organizirani kriminal, korupcija, trgovina z drogami in terorizem.

Sedež Eurojusta je v Haagu. Svoje poslanstvo izpolnjuje tako, da spodbuja MPP in izvajanje medsebojno priznanih instrumentov kot je ENP.

Dejavnosti Eurojusta se osredotočajo predvsem na sodelovanje med pristojnimi nacionalnimi organi držav članic. Eurojust lahko sodeluje tudi s tretjimi državami.

Kaj lahko pri Eurojustu naredimo za vas?

Če potrebujete pomoč Eurojusta, se obrnite na svoje nacionalno predstavništvo pri Eurojustu. Podrobnejše informacije najdete na spletnem mestu Eurojusta:

<http://eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

Eurojust vam lahko nudi širok nabor konkretnih oblik pomoči:

- ***Spodbujanje sodelovanja med pravosodnimi organi***

Eurojust nudi podporo nacionalnim organom prek svojih nacionalnih predstavnikov, njihovih namestnikov in pomočnikov. Vsak od njih lahko pomaga pri izboljšanju stikov med pravosodnimi organi v kompleksnih ali nujnih primerih oziroma v situacijah, v katerih druge poti sodelovanja niso primerne ali pa verjetno ne bodo prinesle želenih rezultatov v potrebnem času.

Eurojust vam lahko pomaga pridobiti informacije o stanju določenega zaprosila za MPP ali izvajanju medsebojno priznanih instrumentov, če prek drugih komunikacijskih poti (npr. neposredni stik med nacionalnimi organi) niste dobili potrebnih informacij.

Eurojust vam lahko pomaga tudi v primerih, ko je treba zaprosilo za MPP ali medsebojno priznane instrumente izvesti v zelo kratkem času. Ker je temeljno poslanstvo Eurojusta lajšati sodelovanje med pravosodnimi organi, ima odprte dodatne poti za izmenjavo informacij med policijskimi organi oziroma za namene obveščanja.

Eurojust prejema informacije o vrsti preiskav in postopkih pregona v državah članicah. Če je Eurojust prejel takšne informacije, bo nacionalnim organom lahko tudi posredoval informacije o primerih, ki se obravnavajo v drugih državah članicah.

Eurojust lahko sodnikom in državnim tožilcem v pravosodju pomaga tako, da pregleda izpolnjena zaprosila za MPP ("pregled kakovosti").

- ***Preprečevanje oziroma reševanje sporov o pristojnosti***

V primerih, v katerih ima pristojnost več kot ena država članica, lahko Eurojust prepreči oziroma reši spor o pristojnosti, če se nanj obrnete po neobvezujoče mnenje o tem, katera država članica je v boljšem položaju, da izvede preiskavo in zaključi kazenski pregon.

- ***Koordinacija preiskav ali kazenskega pregona***

Po svoji poziciji in na osnovi izkušenj s področja pravosodnega sodelovanja je Eurojust na privilegiranem položaju, s katerega lahko nudi pomoč pri koordinaciji preiskav, ki potekajo v dveh ali več državah članicah tako, da poskrbi za izmenjavo informacij. Eurojust lahko tudi svetuje pri odločanju ali naj državi članici

ločeno nadaljujeta preiskavi ali pa osredotočita preiskavo in kazenski pregon v eni ali več državah članicah.

Dodatno lahko Eurojust nudi pomoč tudi v razpravah in dogovorih med državami članicami o načinu, času in kraju skupnih aktivnosti ali o državi kazenskega pregona.

- ***Organizacija in podpora pri koordinacijskih sestankih in koordinacijskih centrih***

Eurojust lahko organizira koordinacijske sestanke v Haagu ali kjerkoli drugje med preiskovalci, tožilci in preiskovalnimi sodniki iz različnih držav članic. Koordinacijskih sestankov se včasih udeležijo tudi predstavniki pravosodnih organov ali organov odkrivanja iz tretjih držav, Europol ali OLAF-a.

Koordinacijski sestanki so izredno koristen način, da si pristojni pravosodni organi v svojem jeziku izmenjajo informacije o povezanih preiskavah in pripravi skupne akcije. Vprašanja, za katera bi bilo potrebno veliko časa in sredstev, če bi se reševala na tradicionalne načine sodelovanja, se lahko zelo hitro rešijo na takšnih sestankih.

Trenutno Eurojust pokriva stroške namestitve v Haagu in potne stroške za dva udeleženca iz vsake države članice. Eurojust lahko organizira tudi koordinacijske centre, katerih namen je nuditi podporo in koordinacijo pri izvajanju skupnih akcij (pogosto dogovorjenih na koordinacijskih sestankih), torej dejavnosti, ki jih je treba sočasno izvesti v različnih državah članicah. Koordinacijski centri skrbijo za posredovanje in koordinacijo informacij v realnem času med pristojnimi organi na dan akcije, na primer, če je treba sočasno opraviti hišne preiskave v različnih državah. Koordinacijski centri tudi omogočajo, da se morebitne težave, do katerih lahko pride pri izvajanju ENP, hišnih preiskavah oziroma zasegih odpravijo tako, da se zaprosila za medsebojno pravno pomoč ali nalogi dopolnijo.

- ***Pomoč in podpora skupnim preiskovalnim skupinam***

Eurojust lahko pomaga in pospeši oblikovanje, delovanje in ocenjevanje skupnih preiskovalnih skupin (SPS). Eurojust lahko določi, v katerih primerih bi bilo primerno vzpostaviti SPS ter lahko nudi koristne pravne in praktične informacije o nacionalnih predpisih, praktičnih ovirah in primerih dobrih praks ter nudi pomoč pri pripravi sporazumov in operativnih akcijskih načrtov. Če je ocenjeno kot koristno, se lahko skupni preiskovalni skupini pridružijo tudi nacionalni predstavniki Eurojusta.

Eurojust lahko zagotovi tudi finančno pomoč, s katero se pokrijejo določeni stroški SPS, in/ali opremo za SPE, kot so mobilni telefoni. Podrobnejše informacije najdete na spodnji spletni strani:

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITs/Pages/history.aspx>

- ***Koordinacija in pospeševanje zaprosil za pravno pomoč iz oziroma za tretje države***

Če morate stopiti v stik s pristojnim organom v tretji državi, se obrnite na svoje nacionalno predstavništvo pri Eurojustu. Eurojust ima svoje kontaktne točke v približno tridesetih tretjih državah (vključno z Argentino, Brazilijo, Indijo, Tajsko, Rusko federacijo in Ukrajino).

Eurojust ima sklenjene sporazume o sodelovanju z Norveško, ZDA, Islandijo, Švico, bivšo jugoslovansko republiko Makedonijo in Lichtensteinom. Ti sporazumi omogočajo tudi izmenjavo osebnih podatkov. Na sedežu Eurojusta gostimo napotene tožilce za zvezo iz Norveške in ZDA.

Podrobnejše informacije najdete na spletni strani Eurojusta:

<http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>

III Katera je vloga nacionalnih sistemov za usklajevanje dejavnosti Eurojusta?

Nacionalni sistemi za usklajevanje dejavnosti Eurojusta se šele vzpostavljajo v državah članicah. Nacionalni sistem izvaja dve temeljni funkciji: 1) zagotoviti koordinacijo pri delu posameznih referentov/kontaktne točk/strokovnjakov, ki delujejo na področju boja proti kriminaliteti, vključno z nacionalnimi korespondenti EPM in do tremi kontaktnimi točkami EPM; 2) pospeševati izvajanje nalog Eurojusta v državah članicah. Kjer je imenovanih več korespondentov za Eurojust, se eden izmed njih izbere za odgovornega za delovanje nacionalnega sistema.

Med drugim je nacionalni sistem odgovoren tudi za: 1) učinkovito in zanesljivo pošiljanje informacij iz države članice v Eurojustov sistem za vodenje primerov; 2) svetovanje nacionalnim pravosodnim organom in sodnikom in državnim tožilcem glede izbire med Eurojustom in EPM pri iskanju pomoči; 3) pomoč nacionalnim predstavnikom Eurojusta pri določanju pristojnih nacionalnih organov za izvršitev zaprosil za pravosodno sodelovanje in izvedbo medsebojno priznanih instrumentov.

IV EUROJUST ali EPM - kaj naj izberem?

Na voljo imate tako Eurojust kot EPM. Če še vedno ne veste, na koga bi se obrnili, naj to ne predstavlja težave. Nacionalna predstavništva pri Eurojustu in kontaktne točke EPM so v stalnem stiku, zato bo vaše zaprosilo za pomoč ustrezno obravnavano. Prav zaradi tega ni potrebe, da bi isto vprašanje naslavljali na oba.